

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Narocnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din, za inozemstvo 210 Din - Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23 - Dopisi se ne vračajo Račun pri pošti hranilnice v Ljubljani št. 11.953 Telefon št. 30-69.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v torek, dne 30. aprila 1935.

Štev. 49.

Najbolj potrebne investicije

Ni morda lista v Jugoslaviji, ki bi se bolj zavzemal za javna dela in za podnet zasebne iniciativnosti, kakor »Trgovski list«. Leta in leta smo že poudarjali, da je brezposelnost mogoče ubiti samo z zaplenjenjem brezposelnih in zato so javna dela prva nujnost in investicije neodložljiva potreba.

Težava z javnimi deli in investicijami pa je, ker nam primanjkuje kapitala, ker je velik del domačega kapitala pobegnil v tujino, še večji del pa leži doma zamrznjen v naših denarnih zavodih, ker se ni tem pomagalo o pravem času in z zadostnimi sredstvi. Zaradi pomanjkanja kapitala je zato izvedba investicijskih del možna le v omejenem obsegu in za najnujnejša javna dela. Zato je treba, da vlada pri določevanju javnih del največja ekonomija, da se izvajajo le dela, ki bodo povečala domačo produktivnost in ki se bodo čimpreje rentirala. Mnogo preravnih pa smo, da bi smeli z javnimi deli zabijati milijone v zemljo, v stavbe, ki bi služile le reprezentativnim namenom. S takšnimi deli bi izžrpali še one kapitalne vire, ki jih imamo in v kratkem bi bili brez vseh sredstev za vsaka nova javna dela. Naša skrb mora zato biti, da se izvajajo predvsem dela, ki se bodo rentirala in ki bodo donasala nov denar za nova javna dela. Skratka, res na mestu so le javna dela. Škoda, če bi pomenijo dejansko poživljenje vseh naših gospodarskih panog.

Nove ceste in železnice spadajo na vsak način med javna dela, ki se rentirajo, pa čeprav le indirektno. Vsaka nova cesta donaja že to korist, da odpira nov kraj splošnemu prometu in že s tem se dvigne vrednost vseh pridelkov, vsega lesa in vseh drugih naravnih zakladov v kraju. Če pa je ta cesta še važna za tujski promet, potem je njena gospodarska vrednost tem večja, kajti ona povečuje dotok tujcev in s tem tudi dotok tujih deviz. Naravnost prvotne gospodarske važnosti pa bi bila velika avtomobilna cesta, ki bi zvezala Slovenijo z morjem. S to cesto bi bil šele tujcem omogočen pravi dostop do našega morja in če je dal tujski promet Sloveniji lani po statistiki Zveze za tujski promet 96 milijonov brutto dohodkov, bi se po višal ta dohodek po zgraditvi te ceste za najmanj še enkrat. Pač jasan dokaz, kako more biti dobra in potrebna nova cesta tudi indirektno silno rentabilna.

Prav tako je z novimi železnicami. Ne samo, da ima vsaka nova železnica že takoj po svoji otvoritvi lastne dohodke, ki morejo biti tako veliki, da se kmalu vsi gradbeni stroški povrnejo, temveč celo obrestujejo, daje tudi indirektno silno dobičke. Vsaka nova železnica omogoča lažji in cenejši dostop blaga na trg, dviga vrednost zemljišč in če je važna v tujsko-prometnem oziru, potem povečuje tudi tujski promet. Zato spadajo železnice pač med najbolj potrebna in koristna javna dela, zlasti pa tako nujna železnica, kakor je železniška zveza Slovenije z morjem. Vse drugačno stanje naše zunanje trgovine bi bilo, če bi to železnico zgradili že takoj prvo leto po sklenitvi rapalske pogodbe.

Rentabilne in nujne so tudi vse investicije za zboljšanje naše agrarne in rudarske proizvodnje. Lasten kapital bi si že lahko ustvarili, če bi sami začeli pridobivati baker, svinco, zlato, premog in če bi sami proizvajali cement, električno silo itd. Prav tako so nujno potrebne investicije za asanacijo vasi, za graditev vodovodov in kanalov. V mestih so še posebno potrebne velike hiše z malimi, a zdravimi in ceneni stanovanji. Sistematično bi bilo treba odpraviti vse brloge, v katerih morajo stanovati revni sloji za primeroma drage najemnine. Takšne velike stanovanj-

ske hiše bi se v kratkem času amortizirale in tudi revni sloji bi stanovali v higienskih stanovanjih, kar bi tudi javne izdatke za bolnišnice znatno znižalo. V Ljubljani in drugih večjih mestih bi bila nadalje zgraditev moderne tržnice ne le higienska potreba, temveč pri dobri organizaciji financiranja tega gradbenega dela tudi dobra in lahka naložba denarja, ki bi se hitro izplačala. In še več podobnih stavb je, ki bi se hitro in dobro obrestovale, ki bi omogočile, da bi se zanje izdan denar mogel že v kratkem času uporabiti za druga nova javna dela.

Nikakor pa se ne rentira denar, izdan le za reprezentativne stavbe, kakor se je z vso jasnostjo izkazalo v Banji Luki. Kakšna nujno potrebna dela za dvig gospodarstva bi bilo mogoče izvesti v banovini, če ne bi šel skoraj ves denar za le

Težkoče v obmejnem prometu z Avstrijo

Referat zborničnega svetnika Janka Kluna na zadnji plenarni seji Zbornice za TOI

Na severu Dravske banovine nas veže na razdaljo skoraj 400 km skupna meja z avstrijsko republiko. Na tej meji je veliko številnih važnih turističnih in gospodarskih prehodov, ob meji pa je mnogo dvolastnikov, ki so primorani po svojih poslih opetovano prekoračevati državno in carinsko mejo. Zato je bilo vprašanje prehoda meje obenem s trgovinsko pogodbo urejeno s posebnimi sporazumi o turističnem prometu, o paši, o obmejnem prometu in o vodnih napravah. Posebno važen je med njimi sporazum o ureditvi drobnega obmejnega prometa, ki velja za prebivalstvo obmejnega pasu v širini 10 km, ki se more po potrebi razširiti do največ 15 km na obeh straneh meje. Po členu 2. omenjenega sporazuma je v vzajemnem obmejnem prometu oproščeno vseh davčin:

1. seno, slama, zelena živalska krma, nastelja za živali vsake vrste in ločje;
2. presno sadje z vstetimi grozdjem, posušeno sadje, presna zelenjava, presno mleko, kislo mleko, živalska kri;
3. drva, premog, oglje, šota, šotno oglje;
4. kamenje za tlakanje, rezani in nerazani kamni, gramoz in pesek, apno, mavce, glina, lapor in navadne prsti vseh vrst;
5. razdrobljen pepel, naravna in umetna gnojila, droži, brozga ter ostanki, ki se dobivajo pri stiskanju sadja in oljnih semen;
6. moka, kruh in navadno pecivo v količinah do 3 kilograme;
7. do 5 jajec;
8. meso, sir, sirovo maslo in smetana v količinah do 1 kg.

Določbe so torej jasne in nesporne, količine določene na osebo in enkratni prehod. Vse je šlo tudi v redu dolgo vrsto let. Razvoj valutarnih odnošajev zadnjih let pa je hotel, da se cene navedenih živil v Avstriji in pri nas zelo različno razvile. Politika avtarkije je povzročila v Avstriji visoke cene poljskim pridelkom in živilom, dočim je dinar zadržal v Jugoslaviji tudi po padcu mednarodne borzne notacije svojo neizpremenjeno in še celo ojačeno kupno moč. Radi tega je pomljiv interes avstrijskega obmejnega prebivalstva, katerega dohodek in zaslužek se je v letih krize istotako občutno skrčil, da si čim ceneje nabavi živila, ki jih ne pridelata doma.

Gospodarski krogi na Štajerskem pa so naenkrat pričeli prirepati mnogobrojne manifestacije, na katerih so trdili, da se zlorablja obmejne ugodnosti in naj se zato obmejni promet omeji. Podprti od političnih organizacij so zahtevali tudi strogo kontrolo obmejnega prometa. Zastopniki avstrijskih oblasti so sicer pri vseh prilikah zatrjevali, da se morajo spoštovati veljavni zakoni in sporazumi ter da se hočejo izogniti vsakemu ukrepu, ki

reprezentativno palačo. Takšne palače se zidajo le takrat, kadar je denarja v izobilju na razpolago, kadar so najnujnejše potrebe prebivalstva že saturirane. V tem srečnem položaju pa danes nismo in zato mora absolutno veljati za vsa javna dela načelo, da se odlože vse reprezentativne stavbe na srečnejšo dobo, ko bomo imeli že več narodnega kapitala, sedaj pa, da se začno samo javna dela, ki se rentirajo ali ki indirektno donasajo gospodarstvu nove dohodke in ki dvigajo našo produkcijsko silo.

Kamor pogledamo, povsod se kažejo vrzeli, ki bi jih bilo treba odpraviti z javnimi deli in velikimi investicijami. Zato odpravimo najprej te vrzeli in šele potem se pobahajmo z reprezentativnimi stavbami. Le tako bomo gospodarsko delali pravilno.

bi bil naperjen proti naši državi in poudarjali, da se bo kontrola izvajala le v okviru veljavne trgovinske pogodbe in sporazuma o obmejnem prometu.

Protipogodbni ukrepi avstrijskih oblasti

Toda ukrepi, ki so bili izdani, grede daleč preko teh izjav in po našem tolmačenju kršijo odredbe sporazuma o obmejnem prometu. Počenši od leta 1933 so bili v zadnjem času izdani interni razpisi, postreženi predpisi glede izdajanja in kontrole prepustnic in rodbinskih izkaznic, in to v tolikem obsegu, da moramo nehoti domnevati, da se je s temi ukrepi hotelo pod pretvezo političnih zaščitnih ukrepov predvsem gospodarsko oškodovati naše interese. Tako se je na primer v prvi vrsti omejilo število oseb, ki se sploh smejo posluževati obmejnega prometa in carine prostega prenosa življenskih potrebščin. Zbog zadnjih ukrepov avstrijskih obmejnih oblastev se izdajajo karte samo moškim osebam, ki nimajo več kot 2000 šilingov letnih prejemkov, odnosno nimajo več kot 4 orale zemlje. Izločene so zato prav osebe, ki so mogle največ kupovati na našem ozemlju, ker si osebe, ki nimajo 2000 šil. letnih dohodkov, odnosno 4 oralov zemlje, tudi prej niso mogle preskrbeti mnogo živil z nakupi v naših obmejnih krajih.

Oredili so, da se sme obmejni promet vršiti samo med 8. in 12. ter 14. in 18. uro, t. j. baš v času, ko so moški zaposleni. Zato je mnogim, ki bi se radi poslužili ugodnosti obmejnega prometa, onemogočen nakup pri nas. Ženskam sploh ne dovolijo obmejnih nakupov. Ker nimajo avstrijski finančni in žandarmerijski organi na meji nad 2000 šilingov dohodkov in zato ne dobijo legitimacije za nakup, so radi tega tudi proti drugim zelo strogi.

Predpisi se izvajajo najbolj rigorozno. Za vsako prekoračeno težino ali količino, pa tudi če se je nakupila samo ena žemlja več kot je predpisano, se mora plačati desetkratna carina. Kupuje se največ meso, kruh, moka, maslo, olje in fižol. **Promet je zbog teh ukrepov padel v zadnjem času na eno četrtino lanskoletnega.** Avstrijski državni nameščenci sploh ne dobijo več izkaznic. Izkaznice veljajo le tri mesece in znaša taksa zanje 3 šilinge.

Pričele pa so se tudi druge šikane in se zahteva na primer potrdilo in dokaz, da je blago pridelano v obmejnem pasu. Kakor smo ugotovili, so dosegli avstrijski agrarni interesi te ukrepe, ki so očitno v nasprotju s sporazumom o obmejnem prometu, z netočnimi in pavšalnimi navedbami v svojih spomenicah na avstrijsko vlado, sklicujoč se v njih, da ni reciprocitete. Vendar pa ne morejo navesti za svoje trditve zadostnih konkretnih dokazov.

Tudi se dogaja, da politična oblast ukinja promet, ki ga finančna direkcija dopušča. Stvar se je posebno poostrišla od zadnjega političnega prevrata v Avstriji in dobiva v zadnjem času skoraj obliko represalij, ki jih naša država pod nobenim pogojem ne bi smela trpeti že iz prestižnih razlogov. Kot izigravanje se more označiti, če je bil n. pr. pred novim letom dovoljen prenos moke in ostalih živil v predpisani izmeri, ko pa je bila na drugi strani meja zaprta za vsak osebni obmejni cestni promet.

Vsemu temu pa se je pridružila še odredba našega finančnega ministrstva, ki je zopet komplicirala položaj. Po tej odredbi se zahteva, da mora vsak interesent v obmejnih krajih, pri katerem kak Avstrijec nabavi živila in druge potrebščine, voditi o tem posebno knjigo in vanjo vpisovati ime in naslov odjemalca ter znesek in dobljeno valuto oddati po predpisih deviznega pravilnika pooblaščenim bankam. Razume se, da postane v dobi političnih bojev in nemirov v Avstriji obmejni svet nezaupljiv in izbegava vsak stik in posej, kjer bi se zahtevalo njegovo ime in legitimacijo iz enostavne bojazni, da bi mogla imeti stvar, če pride policijskim oblastvom v roke, zanj nevsučne posledice. Vse kaže, da je ta predpis izdan le zaradi netočnega poznavanja krajevnih prilik in prometa in bi bilo zato potrebno, da se čimpreje revidira. Istotako je potrebno tudi, da ministrstvo zunanjih zadev s primerno noto zahteva razčiščenje položaja pri avstrijskih oblastih in ukinitve ukrepov, ki v stvarnem oziru niso utemeljeni in škodujejo dobrim odnošajem obeh držav.

Zaposlenost delavstva večja

(Po statistiki OUZD-a v Ljubljani.)

Tekstilna industrija je že nekako dosegla svojo gornjo kulminacijo. Napredovanje v minulem mesecu je bilo neznatno. Prirast delavcev napram marcu 1934 je znašal samo +346. Sledeča tabela daje sliko letnih diferencijalov tekstilne industrije za minulih 7 mesecev:

1934 junija	+ 2.725 delavcev
" avgusta	+ 2.248 "
" oktobra	+ 1.979 "
" decembra	+ 1.433 "
1935 januarja	+ 1.101 "
" februarja	+ 726 "
" marca	+ 346 "

Gradnja železnic, cest in vodnih zgradb (javna dela!) izkazuje letni padec — 1152 delavcev ali — 47 odstotkov. Ta padec je fiktiven, ker so se delavci, zaposleni na račun bednostnega fonda, izločili iz zavarovanja.

Gozdno-žagarska industrija izkazuje letni padec — 331 delavcev ali — 5 odstotkov. Izgleda, da je ta padec samo prehodni, povzročen po začasni italijanski trgovinski politiki.

Industrija kamenja in zemlje izkazuje letni prirast + 253 delavcev, dočim izkazuje gradnje nad zemljo letni padec — 462 delavca. Med tema dvema industrijama bi moral obstojati paralelizem. Ker pa dela industrija kamenja tudi za javna dela, pri katerih delavci niso zavarovani, je ta nasprotnost med tema dvema industrijama pojasnjena.

Sezija se je v marcu že oživela. Mesečni prirast delavstva znaša + 1.603 delavce ali + 2.21% ter je doseglo skupno število vseh zavarovancev 74.018.

Predavanje o kartelih

V torek, dne 30. aprila 1935 ob 7.45 uri (19.45) zvečer, bo predaval v Ljubljanskem klubu gospod Antonie Julliard, namestnik generalnega direktorja Trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani, o predmetu:

»Gospodarska stiska in osnutek francoskega zakona o prisilnih dogovorih posameznih strokov.«

Občni zbor Združenja trgovcev v Ljutomeru

Predsednik Vilar prvi častni član združenja

Združenje trgovcev v Ljutomeru je dne 27. aprila imelo v Gornji Radgoni svojo redno letno skupščino, ki se je udeležilo 65 članov. Navzočni so bili tudi: zastopnik Zbornice za TOI, konzulent Žagar, tajnik Zveze trg. združenj Kaiser, zastopniki združenja v Murski Soboti (gg. Čeh, Brumen in Štivan) in združenja iz Dolnje Lendave (gg. Novak in Brünner), nadalje zastopniki mestne občine Ljutomer, združenja oblačilnih obrtov in Zveze priv. nameščenecv, g. Canjkar. Združenje je hkrati proslavilo 10-letnico svoje ustanovitve.

Predsednik Vilar se je po uvodnih formalnostih spominjal usodnega dne 9. oktobra in pozval zborovalce, da so s trikratnim vzklikom: Slava in enominutnim molkom počastili spomin viteškega kralja Zedinitelja. Nato je pozdravil njegovega mladega naslednika Nj. Vel. kralja Petra II. ter zaključil svoj govor s poudarkom, da homo zvesti geslu: Čuvajte Jugoslavijo! Pozdravni brzojavki sta bili odposlani maršalatu dvora in ministru za trgovino in industrijo, pozdravni pismi pa Zbornici in Zvezi. Ko se je bil predsednik spomnil v preteklem letu umrlih članov, sta bila za overovatelja zapisnika določena gg. Pušenjak in Sušec. Predsednik je nato podal kratek pregled delovanja združenja v prvem desetletju, ki je bilo polno dela in prineslo tudi nekaj uspehov. Bodril je člané h složnemu delu v prosepah trgovstva in narodnega gospodarstva, s čimer bo združenje najlepše utemeljilo svoj obstoj in proslavilo svoj prvi jubilej.

Predsednik nadzorstva g. Hrastelj je v lepem govoru ocenil delo združenja, ki je bilo mnogostransko in vztrajno. Če niso bili uspehi gosto sejani, pa so bile tega krive neugodne razmere in premajhno razumevanje za potrebe trgovine, kar pa se obrača v zadnjem času na bolje in zato ni treba trgovcem obupavati. Vse prvo desetletje je ležalo glavno delo na ramah predsednika Vilarja in zato predlaga, da ga izvoli združenje za svojega prvega častnega člana, kar so zborovalci sprejeli s splošnim odobravanjem. Obenem je predsednik prejel krasno častno diplomu, delo g. J. Žagarja iz Ljutomera, ki naznačuje v združitvi grbov Ljutomera in Gornje Radgone pod Merkurjevo palico slovo trgovcev obeh sodnih okrajev sreza.

Predsednik se je vidno ginjen in presečen zahvalil za veliko čast ter poudaril, da niso zasluge, za katere je prejel odlikovanje, samo njegove, ampak vse uprave, nadzorstva in tajništva. Nato je čestital zastopnik trg. pomočnikov g. Canjkar, ki je zlasti opozoril, da je bilo delo predsednika in vseh članov uprave najboljša vzpodbuda vsem trgovskim pomočnikom za bodoče samostojno delovanje. G. Kaiser je nato prečital pismo preds. Zveze trg. združenj g. Kavčiča, v katerem izreka polno priznavanje delu združenja ter mu čestita ob njegovem slavlju, bodreč ga k nadaljnjim uspehom. Zastopnik Zbornice je po posebnem naročilu predsednika g. Jelačina toplo čestital združenju in odlikovanju ter poudaril, da je Ljutomersko združenje glede sodelovanja z Zbornico med najbolj aktivnimi združenji. Za sosedni združenji je govoril še g. Čeh in orisal skupne napore za interese obmejnega trgovstva.

V svojem izčrpnem predsedniškem poročilu je predsednik Vilar orisal slab položaj trgovine v preteklem letu, ki je bilo vseskozi v znamenju padanja cen, nazadovanja konzuma in izvoza pridelkov sreza, neugodnega razmerja med cenami kmetijskih pridelkov in industrijskih izdelkov ter nezadostnih javnih del. Posledica vsega tega je bila, da je število trgovskih obratov zopet padlo. Položaj so postrile še druge okoliščine: neurejenost našega denarništva, kmetijska zaščita, poostreitev davčnega vprašanja, povišanje taks in trošarin, breme banovinskih in drugih samoupravnih davščin, z eno besedo poostreni fiskalizem. Združenje se je razen s splošnimi vprašanji bavilo posebej z vedno občutnejšo krošnjarsko nadlogo, oviranjem prometa na avstrijski meji ter z delovanjem zadrug, neupravičenih trgovcev in nakupovalcev. Poročilo je izzvenelo v nadi, da bo nova, aktivna politika vlade g. Jevtiča izboljšala razmere s sodelovanjem gospodarskih krogov. Izrazil je tudi željo, da bi prišlo v novo narodno skupščino čim

več odločnih zastopnikov trgovstva in sploh gospodarstvenikov.

Tajniško poročilo je v podrobnem orisalo delo združenja, ki je štelu koncem leta 223 članov proti 334 v I. 1933. Prijav je bilo 11, odjav 22, največ v strokah, ki so v zvezi s kmetijstvom. Pomočnikov je bilo 80, vajencev 41.

Iz blagajniškega poročila posnemamo: Denarni promet je znašal Din 61.934.—. Premoženje združenja se je povečalo za 1532 Din na 42.776 Din. Predsednik nadzorstva Hrastelj je nato poročal, da je poslovanje združenja v popolnem redu. Predlagal je upravi razrešnico s pohvalo, kar je bilo saglasno sprejeto. Prav tako je bil soglasno sprejet proračun za tekoče leto, ki predvideva 30.600 Din izdatkov in prav toliko dohodkov. Članarina ostane neizpremenjena od 30—120 Din, oziroma do 300 Din za trg. s podružnico ali z več obrtnimi pooblastili in večjim obsegom, revidirala pa se bo po višini pridobnine.

Zborovalci so tudi odobrili obširno resolucijo, v kateri zahtevajo: ustanovitev gospodarskega sveta, revizijo davčnega vprašanja, ukinitve § 7 davčne novele, večje upoštevanje trgovcev pri sestavi davčnih odborov, znižanje previsokih eksekucijskih stroškov za davčne zaostanke, dalje znižanje taks in trošarin, samoupravnih dajatev, raznih tarif, revizijo zakona o obratih (podaljšanje učne in pomočniške dobe, odpravo tč. 4 § 19), obdačenje prodajaln tvornic, odpravo privilegijev zadrug, ukrepe proti krošnjarstvu in delovanju trg. potnikov, reformo kmetijske zaščite, zlasti izločitev trg. terjatev, znižanje cen monopolskega blaga ter celo vrsto zahtev glede posebnih potreb sreza, kakor ureditev obmejnega prometa, potrebo večjih javnih del, razširjenje postaje v Gornji Radgoni, uvedbo telefonske C. službe na pošti, dobave kreške in živinske soli itd.

Pri volitvah so bili izvoljeni v upravo gg.: Vilar, Pušenjak, Šumak, Rus, Rep, Marš, Korošec Franc st. in ml., Neudauer, Senčar Metod, Lovrenčič Ignac in Farkaš kot namestniki pa gg.: Pušnik, Vreg, Sessler, Hedžet, Anton Safariš in Franc Kolerič. V nadzorstvu so gg.: Hrastelj, Franc Seršen, Jurjovič in Sušec, nam. Šadl, Gregorinčič, Repič in Tišler, v častnem odboru gg.: Wirth, Zotter, Franc Puconja, Slogovič in Štefan Rajh. Za delegate na skupščino Zveze so bili izvoljeni: predsednika uprave in nadzorstva ter Ignac Lovrenčič, nam. gg. Pušenjak, Neudauer in Korošec ml.

Pri slučajnostih je g. Žagar pohvalil vzorno sestavo vseh poročil, ki pričajo o tem, da je odobor storil več ko svojo dolžnost, s čimer si je zaslužil več uspehov, kakor jih je mogel doseči pri sedanjih razmerah. G. Čeh je pozival na vztrajno borbo zopet krošnjarje, nakar se je razvila debata o organizaciji sadnega izvoza. Po mnenju zbornice ne bo imela pri rednem izvozu nobena organizacija in noben posameznik monopola. Čula se je tudi pritožba, da je Narodna banka ukinita odkup naših terjatev proti Nemčiji, s čimer bi cela vrsta izvoznikov prišla v največje težave. Združenje protestira odločno proti temu ukrepu ter zahteva znižanje previsoke diskontne mere, ki jemlje trgovcem ves zaslužek. Z zahvalo gostom, članom in poverjeništvu združenja je predsednik zaključil skupščino, ki je v svojem lepem poteku dokazala slovo in solidarnost vseh trgovcev Ljutomerskega sreza.

Novo izvoljeni odbor se je konstituiral nato takole: predsednik uprave Vilar, 1. podpredsednik Korošec st., 2. podpreds. Pušenjak, predsednik nadzorstva Hrastelj, njegov namestnik Fr. Seršen. V poverjeništvu Gornja Radgona so: Hrastelj kot predsednik, Korošec ml. kot tajnik in Neudauer kot član.

SLOVENIA-TRANSPORT
LJUBLJANA - TELEFON 27-18

Tarifni biro

v vseh carinskih in železniških zadevah —
Tarifi — Proračuni — Kontrola carinskih
deklaracij, tovornih listov itd. — Reklamacije —
Inkasó — Vse tovrstne informacije
bresplačno.

Združenje trgovcev za srez Brežice

ima svoj 3. redni občni zbor v sredo, 8. maja 1935 ob 10. uri dopoldne v društveni sobi Narodnega doma v Brežicah s tem dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva in otvoritev, 2. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora, 3. poročilo tajnika in blagajnika, 4. poročilo nadzornega odbora, 5. sklepanje o proračunu za leto 1935., 6. sklepanje o predlogih in 7. slučajnosti. Proračun za leto 1935. je na vpogled v društveni sobi. Event. predlogi naj se vložijo tri dni pred občnim zborom pri Združenju, ker v nasprotnem primeru se ne bodo obravnavali. — Uprava.

Dva jubileja

Na Lavrci je praznoval te dni veletrgovec z vinom in zaslužni narodni delavec Ivan Ogrin svojo 60-letnico. Jubilar se je rodil v Stari Vrhnik, kjer je bil Cankarjev sošolec. Kesneje je odšel v Brazilijo, kjer si je s svojo trgovsko spretnostjo, delavnostjo in vztrajnostjo pridobil premoženje. Po povratku v domovino je kupil Lenčeto domačijo na Lavrci ter ustanovil danes daleč znano veletrgovino z vinom. Poleg tega pa se je živahno udeleževal tudi v javnem življenju, ustanovil gasilsko četo, pomagal pri graditvi osnovne šole, dal pobudo za ustanovitev Sokola ter sokolsko telovadnico tudi sam opremil. S posebno vneto pa je deloval tudi za napredek naše trgovine in trgovskega stanu. Ze celo vrsto let uspešno deluje v upravi združenja trgovcev za ljubljansko okolico. Za svoje zasluge na narodnem in gospodarskem polju je bil tudi odlikovan z redom Sv. Save IV. stopnje. Odličnemu trgovcu in vedno za napredek naroda delavnemu rodoljubu, ki je bil tudi dolgo let zvest naročnik našega lista, tudi naše iskrene čestitke.

V nedeljo pa je praznoval svojo 60-letnico tudi ljubljanski stavbenik Ivan Ogrin, ki je bil tudi v svojih mladih letih v Ameriki. Po povratku se je z uspehom udeleževal v stavbni stroki ter more s ponosom pokazati na stavbe, kakor je zlasti palača Vzajemne zavarovalnice pred koldvorom, ki jih je zgradilo njegovo podjetje. Mnogo je delal tudi za obrtniške organizacije, zlasti za katoliške, in bil 12 let podpredsednik Zbornice za TOI. Tudi Ivan Ogrin je bil odlikovan z redom Sv. Save IV. stopnje. — Naše čestitke tudi jubilaru stavbeniku Ivanu Ogrinu!

Trgovsko društvo v Celju

V četrtek je imelo trgovsko društvo v Celju svoj 26. občni zbor, ki ga je vodil predsednik Fazarine. Uvodoma se je spominjal v globoko občutenih besedah blagopokojnega kralja, nakar je podal tajnik in blagajnik Blažon svoje poročilo. Društvo ima 5 častnih in 80 rednih članov-trgovcev ter 24 rednih članov iz vrst trgovskih pomočnikov. Število članstva je lani naraslo za 11. Društvo je priredilo strokovno predavanje o tekstilni stroki, sicer je pa predvsem osredotočilo svoje delo na podpiranje brezposelnih trgovskih pomočnikov, ter v ta namen izdalo okoli 5000 Din. Društveno premoženje znaša nad 63.000 Din. Občni zbor je soglasno odobril razrešnico odboru. Pri volitvah je bil izvoljen večinoma sedanji odbor s predsednikom Antonom Fazarincem in podpredsednikom Rudolfom Pribovcem na čelu. V novem poslovnem letu priredi društvo učne tečaje za trgovske pomočnike in pomočnice ter predavanja o blagovnanstvu in o tehniški prodajanju. Članarina ostane neizpremenjena ter znaša 5 Din za trgovce in 2 Din za trgovske nameščenecv.

Indeks cen

Zagrebska delavska zbornica je objavila indeks cen v zlatu v veleprodaji za mesec marc (leto 1913 je 100), in sicer je bil skupni indeks za 22 predmetov 74 (lani 76 in v letošnjem februarju 73). Cene v zlatu so narasle torej za 2-64 odstotka, odnosno v enem mesecu za 1-37 odstotka.

V maloprodaji je bil indeks cen za 57 predmetov in za 4 skupine (1914 je 100) v marcu 85, proti februarju neizpremenjen, proti lanskemu marcu pa so cene padle za 2-30 odstotka.

Indeks življenjskih potrebščin (1914 je 100) znaša za marec pri delavcu 80, za rodbino 4 oseb 77, in je torej padel v enem mesecu za 1-24 odstotka, od lanskega marca pa za 2-44 odstotka.

Politične vesti

Konkordatska pogajanja med Jugoslavijo in Italijo bodo v kratkem ugodno zaključena, kakor je izjavil na shodu v Zagrebu predsednik vlade Bogoljub Jevtič.

Bivša predsednika vlade Cankov in Georgijev sta bila nenadoma izpuščena iz internacije ter sta se že vrnila pred prazniki v Sofijo. Policija je prepovedala vsak svečan sprejem.

Bivši bolgarski zunanji minister Batolov je zopet imenovan za poslanika v Parizu, kar je bil pred svojim vstopom v Georgijevo vlado.

Madjarska se po rimskih vesteh ne bi hotela zavezati, da nudi Avstriji v primeru ogroženosti njene neodvisnosti vojaške pomoči, dokler ne dobi Madjarska popolne pravice do svoje oborožitve.

Avstrijski in madjarski zunanji minister ter italijanski podtajnik Suvich se sestanejo v Benetkah 4. maja, da se zedinijo o bližnji podonavski konferenci.

Francoski zun. minister Laval je sprejel grofa Pignattija di Custozza, italijanskega poslanika, s katerim sta razpravljala zlasti o prihodnji podonavski konferenci v Rimu, ki jo pripravljata Francija in Italija v smislu svojega sporazuma.

Nemška vlada je oficijalno sporočila Angliji, da je dala nalog za gradnjo 12 podmornic, ki bodo imele po 1000 ton nosnosti. V angleških mornariških krogih vlada zaradi tega silno ogorčenje.

Francoski minister za vojno mornarico Pietri odpotuje v London še pred začetkom napovedanih nemško-angleških pomorskih pogajanj, da opozori angleško vlado na težke posledice, ki morejo nastati za Anglijo, če bi Anglija v preveliki meri ustregla nemškim zahtevam.

Angleška vlada bo zahtevala od angleškega parlamenta povišanje kreditov za svoje zračno oboroževanje, ker so danes nemške zračne sile še enkrat tako močne kakor angleške.

Zedinjene države severne Amerike se oborožujejo s polno paro. Novi ameriški pomorski proračun predvideva gradnjo 24 novih vojnih ladij in 550 hidroplanov ter povečanje mornarice za 2677 oficirjev ter 9000 podoficirjev in mornarjev.

Francoski minister za avijatiko Denain je odredil, da morajo francoska letala sestreliti takoj vsako nemško letalo, ki bi prišlo na trdnjavsko ozemlje, če se takoj na poziv ne spusti na tla.

Sovjetska vlada je pristala na francoski posredovalni predlog, po katerem bi bila Francija zavezana na vojaško pomoč Rusije šele po ugotovitvi Društva narodov, kdo je napadalec. Na ta način ne bi Francija prevzela nobene nove obveznosti, vendar pa bi ji bila ruska pomoč zagotovljena, na drugi strani pa tudi pomoč Anglije, ker ne bi bil kršen locarnski sporazum.

Posredovanje med Litvo in Poljsko je ponudila Italija litvanski vladi, kar smatra ta za posledico Beckovega obiska v Rimu in za znamenje, da hoče Italija pritegniti Baltik k Podonavju, da ne bi bil odvisen samo od podpore Sovjetske Rusije.

Vatikan namerava protestirati v Berlinu, ker da je z novim nemškim zakonom o tisku onemogočen vsak verski tisk, kar je v nasprotju s sklenjenim konkordatom.

Senat v Gdanskem je prepovedal vsako akcijo za podpis poljskega investicijskega posojila. Na zahtevo Poljske je zahteval nato visoki komisar za Gdansko, da senat ukine to prepoved.

Voditelji narodnih socialistov so se sestali v Münchenu, da sklepajo o novih smernicah nemške politike. Z dosedanjo politiko je zlasti nezadovoljen dr. Schacht, ki pravi, da sedanja politika ograža finančno stanje Nemčije.

Nemški politični organi so ugrabili nekoga emigranta, Lampersbergerja. Napadli so ga na češki obmejni postaji Zelezní Rudi, ko je čakal svoje sorodnike, in ga kljub odporu češke finančne straže pretepli ter odvedli na nemško ozemlje.

Italijanska vlada javlja o novih obmejnih konfliktih v Abesiniji. Neke karavana, ki se je vračala na italijansko ozemlje, je bila napadena od abesinskih čet ter popolnoma oplenjena. Štirje člani karavane so bili pri tem ubiti.

Abesinski cesar je poslal k Ibnu Sandu odposlanstvo, da bi se Arabci pridružili boju proti Italiji, odposlanci pa niso dosegli uspeha in so nadaljevali pot v Evropo.

Komunistična kitajska vojska v Ju Nanu je obkoljena od rednih kitajskih čet ter se pričakuje njena skorajšnja kapitulacija.

Denarstvo

Stanje naših aktivnih kliringov

Aktivni saldo v kliringu z Nemčijo se je znižal od 296 na 291 milijonov Din. Zadnje izplačilo je datirano z dne 12. decembra 1934. Na izplačilo bo treba čakati šest mesecev.

V kliringu z Italijo se je naš saldo dvignil od 231 na 271 milijona Din. Na izplačila je treba čakati 10 dni.

Saldo v kliringu s Švice pa se je dvignil od 112 za 12 milijonov Din in je treba na izplačila čakati 25 dni.

Cena srebru se je dvignila

Dežele s srebrno valuto: Mehika, Kitajska in Britanska Indija, doživljajo težke čase, ker je zaradi velikih nakupov srebra po Združenih državah Sev. Amerike silno narasla cena srebra, kar je sicer dvignilo njih srebrne valute, zato pa je tem bolj ogrožen njihov izvoz.

Se koncem lanskega leta je veljala v Londonu, ki je za trg s srebrom odločilen, unča srebra (28'35 gramov) okoli 20 penijev. Ko pa je začela Amerika kupovati srebro, da uvede poleg zlate tudi srebrno valjavo, je začela hitro rasti cena srebra ter doseglja v četrtek, dne 25. aprila svoj višek, ko je veljala unča srebra v terminski kupčiji že malo manj ko 40 penijev. V soboto je sicer cena srebra nekoliko nazadovala, vendar pa napetost še ni popustila, ker je nevarnost, da bo Amerika še naprej nakupovala srebro, dokler ne doseže njene srebrna podloga ene tretjine njene zlate podloge. V tem primeru bi Amerika nakupila še srebra za 2750 milijonov dolarjev, kar bi nujno povečalo odtok srebra v Ameriko ter nadaljnji dvig cene srebra. V vseh državah s srebrno valuto bi se sicer vrednost denarja dvignila, zato pa tudi silno podražilo vse življenje, da bi nastale v vseh državah s srebrno valuto resne težkoče, tem bolj, ker bi padel zaradi previsoke cene tudi njihov izvoz.

Listi pišejo, da hočejo Združene države Severne Amerike z dvigom cene srebru onemogočiti japonski izvoz na Kitajsko. V vseh državah s srebrno valuto je dvig cene za srebro povzročil silno razburjenje in stroge ukrepe proti izvozu srebra.

Že v 24 urah harva, plesira in kemično snazi obleke, klubke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 5
Telefon št. 22-72.

Narodna banka bo odslej odkupovala terjatve naših izvoznikov v Grčiji z odbitkom 5% namesto dosedanjih 12.

Hranilne vloge v italijanskih hranilnicah so se povečale od konca decembra 1933 do konca 1. 1934 od 38.932 na 39.186 milijonov lir.

Njujorska borza je znižala obrestno mero za posojila na pokaz od 1 odstotka na pol odstotka. To je najnižja obrestna mera v zadnjih 30 letih.

Mali prihranki v Angliji so po uradnih podatkih dosegli 2.584 milijonov funtov, to je 56 funtov na prebivalca, kar dokazuje še vedno veliko blagostanje prebivalstva.

Mehikanska vlada je izdala dekret, s katerim pride ves srebrni denar iz prometa. Mesto srebrnega denarja bodo izdali bankovce, srebrni denar pa bo služil kot kovinska podloga.

Konkurzi in prisilne poravnave

V konkurzni zadevi Kenda Ivana in Martije z Bleda na 26. april določeni ugotovljeni narok se preklicuje in odreja na dan 17. maja ob 9. uri pri okrožnem sodišču v Ljubljani, soba 140.

Uveden je poravnalni postopek o imovini Zupančiča Cirila, trg. v Bevkah pri Vrhniki. Poravnalni sodnik Leitgeb, upravnik dr. Rutar Ignac, odvetnik na Vrhniki.

Narok za sklepanje poravnave dne 27. maja ob 9. uri pri sreskem sodišču na Vrhniki. Rok za oglasitev do 20. maja.

Ustavljeno je poravnalno postopanje v zadevi Gorenjaka Josipa, gostilničarja in mesarja v Celju v smislu § 56., t. 6., por. zak.

Potrjena je poravnava Teppeya Karla in Ljudmile, trg. v Celju, ki se je sklenila na naroku dne 18. aprila s kvoto 40%.

Razgovor o krizi

V »Prager Tagblatt« je bil objavljen ta zanimiv in poučen razgovor o krizi.

Mala družba je bila zopet enkrat pri stalnem omizju in se je začel razgovor o gospodarskih vprašanjih. Industrialec, ki je ravno pregledal cel kup časopisov, je dal iztočnico: »Kaj je torej z gospodarsko krizo? Ali je že začela popuščati ali pa smo še vedno v njej?«

»Na popuščanje krize bom šele verjel,« pripomni odvetnik, »ko bodo moji klienti zopet plačevali ekspenzarje in ko bodo eksekucije proti zamudnim dolžnikom vsaj nekaj obetale.«

»Da gre vam odvetnikom slabo, priznam, imenuj mi pa stan, kateremu gre dobro. Ali se ti sploh sanja o težavah, s katerimi se mora boriti podjetnik? Za vse, kar dela, potrebuje uradno dovoljenje. Če pošlje potnika iz države ven na potovanje, mora najprej pri Narodni banki zaprositi za dovoljenje potnih stroškov. Izvažati more le z največjimi žrtvami na cenah in samo v države, v katerih ni uvoznih prepovedi. Če se mu posreči, da dobi tuje odjemalce, potem mora mesece dolgo čakati, da pride v kliringu do svojega denarja. O pristojbinah, ki so zvezane z vsako vlogo, raje ne govorim.«

»Pa tudi kapitalistom, kolikor teh še sploh je, ni poslano na rožičah,« pravi odpuščen bančni ravnatelj. »Prihranki, ki smo jih zbirali za starost, se vedno bolj krčijo. Konvertirajo se zadolžnice, ne da bi se vprašali upniki, dajejo ljudem za zlato, katero so jim obljubljali, manj vredni papirnati denar, njih premoženje v tujini stavijo pod zaporo in ne dovolijo ljudem, da bi ga tam uživali, da more celo bogat človek gladko od lakote umreti.«

Tedaj se je vmešal v pogovor tudi narodni gospodar: »Vi govorite vedno o krizi, toda kriza, ki traja že leta dolgo, ni več kriza, temveč že trajno stanje.«

»To je besedna igra,« je vpadel odvetnik.

»To ni nikaka besedna igra,« odvrne narodni gospodar. »Kajti dokler si ljudje domišljujejo, da žive v krizi, upajo na zdravilno sredstvo ali celo na čudež. Če pa vedo, da gre za trajno stanje, potem se prisiljeni sprizajzijo z njim in se mu prilagodijo.«

»Kaj hočeš s tem reči?« vpraša industrialec.

»S tem hočem reči, da naj države že enkrat nehajo eksperimentirati z gospodarstvom. Danes so vsi zapadli blodnji devalvacije, kakor so bili prej obsedeni od blodnje racionalizacije in ustvarjanja koncernov. Vedno je veljala narodno-gospodarska abeceda, da je denarna veljava fundament zdravega gospodarstva in da ni večje nesreče kakor razrušena denarna veljava. Sedaj naj bo naenkrat blagor gospodarstva v slabem denarju?«

»Toda kot eksportna premija ima devalvacija vendar svojo upravičenost,« meni industrialec.

»Tudi to moram zanikati. Po dr. Schachtu je obseg svetovne trgovine padel od 1. 1928. do danes od 280 na 90 milijard mark. Kje je potemtakem ostal oživljajoči vpliv razvrednotenja denarja na svetovno trgovino? Kar je pridobila ena država z dvigom izvoza, izgubi druga, ki se seveda enako za teče k devalvaciji, da ohrani svoj delež v svetovni trgovini. Imenujte me krivoverca, toda rečem vam, da ni drugega kó blaznosti, če se države pōde za izvozom, dočim bi mogle z gojitvijo domačega trga svoj odjem neprimerno močnejše stopnjevati. Države naj blagovne cene doma pocene, mesto da poklanjajo tujini darila v obliki eksportnih premij, eksportnih tarif, posebnih jamstev za eksportne kredite in drugih bonifikacij.«

»Ti si spregledal,« je pripomnil odpuščen bančni ravnatelj, »da je eksport nujnost, ker kako naj država na drug način, kakor z izvozom blaga plača one proizvode, ki jih potrebuje za življenje in ki jih sama ne proizvaja? Izravnane plačilne bilance so neobhodni pogoj urejene denarne veljave.«

»Da je vsaka država več ali manj navezana na izvoz, priznam brez vsega. Ali pa je mar to zdravo stanje, če države s svinčnikom izračunijo, kaj si ena od druge kúpijo in kaj smejo medsebojno zaslužiti, če zahtevajo za vsakega državljanca, ki preživi svoj dopust v tujini, kompenzacijo v blagovnem odjemu, če v zadnjem času čelo postopajo proti tujim delovnim silam, ki jih zaposluje država, kakor proti menjalnemu objektom?«

»Tudi pred vojno je bila trgovina le menjalna kupčija,« pripomni industrialec.

»Gotovo je bila menjalna kupčija, toda ljudje se tega niso zavedali. Kdo se je takrat zanimal za trgovinske bilance? Ravno trgovinske bilance bogatih industrijskih držav so bile pasivne, toda ta pasivum ni igral nobene vloge, ker so ga krili iz donosa svojih kolonij, svoje plovbe ter iz velike posesti tujih vrednostnih papirjev. Blago so izvažali le, če so dosegli dobre cene, in izvoz je pripomogel k pocenitvi cen v domači deželi, dočim je danes baš obratno. Nadalje se je takrat izvoz blaga izvajal v čisto drugih oblikah. Posojila, ki so jih dovoljevale industrijske države balkanskim deželam, Rusiji, Mali Aziji, Kitaju in južno-ameriškim republikam, so bila podpisana s priloženimi dobavnimi pogodbami. Banke so zaslužile pri tujih emisijah, ki jih je kapital rad sprejemal, industrija pa je delala sijajne kupčije z gradnjo železnic, električnih central itd. Evropa je bila takrat bankir vsega sveta in je mogla to tudi biti, ker je rapidno ustvarjenje kapitala porodilo skoraj neotolažljiv glad po kapitalnih naložbah. Danes je Evropa obubožana in potrebuje svoj denar doma, da nima za gospodarsko prosperiteto tujih ozemelj sredstev. To je glavni vzrok, da se je svetovna trgovina skrčila in da je plovni in železniški promet na tleh. Kar imenujejo gospodarsko krizo, je v resnici gospodarski polom dimenzij, kakršnih še ne pomnimo, je to polom, ki je uničil blagostanje predvojne dobe in s tem vse pridobitve te epohe: prosto gibanje individua, svoboda zamenjave blaga, utrjeno kreditno denarništvo, urejene denarne veljave, pojmi mož-besede, zavarovano obstojenje delavca in nameščenca in pred vsem nastajanje kapitala. V morju zasebnih in javnih dolgov je utonilo to blagostanje.«

»Kar praviš, mi je jasno,« je dejal odvetnik. »To je razlaga za vzroke krize, važnejše pa se mi zdi, kako si zamišljaš ozdravljenje.«

»Najprej se mora bolezen ustaviti, potem se šele začne rekonvalescenca. Tako daleč pa še nismo, ker še vedno tičimo v porabljanju kapitala, čeprav so že nekatere svetle točke vidne in v tem štejem v prvi vrsti omejitve gospodarjenja z dolgovi. Kriza, ki jo preživljamo, se razlikuje od stiske v predvojni dobi v tem, da ni to nobena navadna kriza, temveč komplikacija trgovinske krize, produkcijske in odjemne krize, borzne krize, kreditne in valutne krize, in da se ne omejuje na posamezne države, temveč je zajela ves svet. K temu pride še to, da živimo v dobi politične visoke napetosti, ki ohromujoče vpliva na vsako podjetnost.«

»Ker gre za svetovno krizo,« je pripomnil odpuščen bančni direktor, »bi bilo na dlani, da se vse države dogovore, da najdejo izhod. Ali ne misliš, da bi mednarodni sporazum za sanacijo denarnih veljav in za olajšanje trgovinskih zvez bil v korist tudi ohranitvi miru?«

»Gotovo mislim tako. Vendar pa malo upam na svetovno konferenco. Ena najbolj bolečnih spoznanj je, da so epohalne iznajdbe nove dobe, letala in radio, ki so narode zblížali, samo pripomogli k odtujitvi narodov. Od solidarnosti sil smo zaenkrat silno daleč in vsaka država mora zato gledati, da sama opravi s svojo krizo.«

»To ni posebno tolažilno,« je vpadel industrialec.

»K temu bi ti odgovoril, da so dobe stiske v zgodovini vedno pravilo in da so izjema periode blagostanja. Ker smo pred vojno živeli v gospodarskem paradizu, zato se nam zdi sedanje stanje mnogo hušje, kakor je v resnici. Mi ljudje iz predvojne dobe še vedno mislimo z žalostjo nazaj na ono dobo, ko je šlo vse ko namazano, ko je vsaka kupčija cvetela, ko je bila vsaka nova ustanovitev podjetja uspeh, ko je vsak delavec in nameščenec našel svoje delavno mesto, ko so izplačevali delniške družbe

bogate dividende, ko so se na borzah delala premoženja in ko je raslo število milijonarjev od leta do leta. Generacija povojne dobe ni zrastle v blagostanju, pozna le življenje po njegovih skrbeh in sprejema pomankanja, ki jih mora pretrpeti, kot nekaj naravnega in zato občuti stisko časa manj bolešno. Ona bo s svojimi močnejšimi živci morda spravila gospodarstvo zopet na višek in to naj bo tolažba in obenem tudi upanje.«

Opozorilo industrijskim podjetjem

Ob izdaji sklepa ministrskega sveta z dne 29. novembra 1934, po izpremembah in dopolnitvah občne carinske tarife se je opazilo, da je bila znižana carina na nekatere predmete samo zato, ker se ni vedelo, da se ti predmeti že izdelujejo v državi. Zaradi tega opozarja zagrebška trgovinsko-industrijska zbornica industrijska podjetja, da takoj javijo ministru za trgovino in industrijo, industrijsko-obrtniškemu odseku v Beogradu ali posredno po pristojni zbornici vsako novo proizvodnjo vsakega novega predmeta. V prijavi naj tudi natančno označijo vrsto dotičnega predmeta ko tudi kapaciteto svojega podjetja.

Rooseveltove finančne metode

Koncem junija mineta dve leti, odkar je začel predsednik R. svojo bilko za obnovo prosperitete. V tem razdobju bo izdal na kredit 1.460.000.000 dolarjev, in sicer 240 milijonov za javna dela, 680 milijonov pa za neposredne podpore potrebim. Kljub temu pa bo deficit za 400 milijonov manjši od lanske cenilve celotnega načrta.

Javni dolg se je v tem času povečal od 21 milijard na 28 (do 31. marca), toda letna obrestna mera se je znižala na znesek 800 milijonov. Kakor poudarja minister Morgenthau, ta denar ni izgubljen in zapravljen, marveč koristno porabljen.

Zunanja trgovina

Italijanski uvoz se je v letošnjem prvem tromesečju v primeri z lanskim znižal od 2007 milijonov lir na 1915 milijonov lir, izvoz pa od 1273 na 1162 milijonov lir. Pasivni saldo trgovinske bilance se je dvignil od 734 na 753 milijonov lir.

Francija namerava reformirati svojo trgovinsko politiko zlasti glede uvoznih kontingentov. Državam, s katerimi je v dobrih političnih in gospodarskih odnosajih, bi dovolila višje kontingente.

Francoska zunanja trgovina je v letošnjem prvem tromesečju zelo nazadovala. Po vrednosti se je uvoz zmanjšal za 1242, izvoz pa za 455 milijonov francoskih frankov.

Francoska vlada je prepovedala izvoz baksvita in aluminija.

Bolgarska vlada je odobrila, da se letos poviša s tobakom zasajena ploskev za 20 odstotkov.

Letošnja argentinska žetev se ceni na 649 milijona ton pšenice, od katerih je namenjenih za izvoz 2 in pol milijona ton. Izvozni višek koruze se ceni na približno 9 milijonov ton.

Italijanska vlada je dovolila gojilcem sviloprejk za to leto premijo ene lire za vsak kg svilenih kokonov. Tudi Madjarska je dovolila posebne premije za gojitev sviloprejk.

Proizvodnja sirovega železa se je v letošnjem prvem tromesečju povečala v Rusiji v primeri z lani za 28,3%, proizvodnja jekla pa za 32,8%.

Rusija je izdelala v prvem tromesečju 4359 osebnih, 16.490 tovornih avtomobilov in 24.656 traktorjev.

Uvoz jaje je v zadnjih letih padel v Nemčiji za 50%.

Občni zbori

Občekoristna zadruga za stavbe in stanovanja v Ljubljani ima XXVII. občni zbor dne 7. maja ob 20. uri v restavraciji Zvezda.

F. Heinrihar, lesna ind. d. d., Škofja Loka, sklicuje V. redni občni zbor delničarjev na dan 13. maja ob 17. uri v svoji pisarni v Škofji Loki.

Redni občni zbor delniške družbe Narodna tiskarna v Ljubljani bo dne 13. maja ob 10. uri v uredniških prostorih, Knafljeva ulica.

Mobilna kreditna zadruga v Ljubljani ima redni občni zbor dne 15. maja ob 18. uri, Mestni trg 25/I. Sklepa o likvidaciji.

KLIFEJE
vseh vrst po fotografijah ali risbah
Izvršuje najsolidnejše
KLIFARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Delavske mezde v Dravski banovini padle

(Po stanju 31. marca 1935.)

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je letos v januarju objavil mezne podatke svojih zavarovancev po stanju 31. decembra 1934. Danes prinašamo analogne podatke po stanju 31. marca 1935. Podatki so ločeni za delavce v mestih in delavce na deželi. Pod mesta smo računali Ljubljano, Maribor, Celje, Kranj in Ptuj ter njihove bližnje okolice. Mezna statistika se ne nanaša na vajence, ki so neglede na višino faktičnih prejemkov brez izjeme vsi uvrščeni v I. mezni razred (dnevno Din 6.—), temveč samo na ostale delavce, pomočnike, nameščence itd. V tabeli smo izkazali poleg povprečnih dnevnih zavarovanih mezd v vsaki posamezni industrijski skupini tudi število delavstva in razlike mezd v tromesečju od 31. decembra 1934 do 31. marca 1935.

Mezde v mestih so v glavnem padle za — Din 0.74, dočim so na deželi narastle za + Din 0.19.

Podrobnejša analiza mezne statistike kaže, da problem delavskih mezd pogreša pri nas nekega reda, ker v spodnjih naših številkah ne najdemo običajne statistične regularnosti ali zakonitosti. Edino industrija kože izkazuje napredovanje v mestih in na deželi obenem, to je + Din 0.06, oziroma + Din 0.18. Drugače pa vsepovsod odgovarja napredovanju mezd v mestih nazadovanje mezd na deželi in napredovanju mezd na deželi nazadovanje mezd v mestih. To nasprotovanje mezdnih tendenc je pri posameznih industrijah izredno veliko. Tako n. pr. so mezde v trgovini v mestih padle za — Din 1.40, na deželi pa istodobno narastle za + Din 2.71; obratno so pa mezde denarnih in zavarovalnih zavodov v mestih narastle za + Din 4.82, na deželi pa istodobno padle za — Din 2.16 itd. itd.

Če vzamemo mezne razmere vsega članstva OUZD-a, to je delavstva v mestih in na deželi, vidimo, da so mezde samo štirih industrij pomembneje napredovale, in sicer:

Denarni in zavarovalni zavodi + Din 3.77
Predelovanje kože + Din 0.37
Industrija kože + Din 0.93
Industrija papirja + Din 0.11

Vse ostale industrije Dravske banovine, kolikor so zastopane pri OUZD-u, pa kažejo v kljub oživljajoči se seziji še vedno nazadovanje plač ali pa vsaj ne ozira vrednega napredovanja plač.

Dobave-licitacije

Dne 8. maja bo pri Komandi mornarice v Zemunu licitacija za dobavo 61.200 m konopnena platna in 7900 m lanenega platna.

Dne 8. maja bo pri Dravski stalni vojni bolnici v Ljubljani licitacija za dobavo mesa, mleka in žemelj za čas od 8. maja do 8. oktobra.

Dne 9. maja bo pri Komandi mornarice v Zemunu ofertna licitacija za dobavo 600 garnitur dežnih oblek; dne 10. maja za dobavo 19.300 vrvic za kape; dne 10. maja pa za dobavo 6500 kg usnja-podplavov.

Gradbeni oddelek Direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 7. maja ponudbe o dobavi cinkovih trakov. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija drž. rudnika Vrtniki sprejema do 9. maja ponudbe o dobavi 10.000 kg negašenega apna, 165 kg bakrene žice, 20 tisoč kilogramov portland-cementa in 200 kub. metrov peska.

Tehnični razdelek sreskega načelstva Maribor levi breg razpisuje za dobavo gradbenega materiala za regulacijo obmejne Mure I. javno pismeno licitacijo na dan 21. maja ob enajstih, in sicer za bef. kamenje, fašinske butare in žico št. 42. Kavcija za naše državljane 29 tisoč Din.

Za napravo asfaltnih hodnikov in granitnih robnikov v letih 1935.-37. razpisuje mestno poglavarstvo Ljubljane licitacije na dan 10. maja ob enajstih v gradbenem uradu.

Službeni list

kr. banske uprave Dravske banovine, posebna izdaja z dne 29. aprila, objavlja: — Državne kandidatne liste dr. Matka, D. Ljotića in B. Maksimovića. — Ratifikacije konvencij o mednarodnem prometu po zraku ter razne druge konvencije.

Naša zunanja trgovina z Levanto

Ob zaključku prvega leta sistematičnega dela za dvig našega izvoza v Levanto je objavil »Glasnik Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine« zanimiv informativni članek o dosedanjih uspehih tega dela.

Najprej ugotavlja razveseljivo dejstvo, da je sklenil Jugoslovanski Lloyd v Zagrebu, da začeni s 30. majem uvede redno 15dnevno paroplovno zvezo za prevoz potnikov in blaga med našimi in levantiskimi pristanišči. Domanjkanje te zveze je bila ena največjih ovir za razvoj našega izvoza v Levanto. Vsak uvoznik pač gleda najbolj na to, da si zagotovi hiter in cenen prevoz blaga iz tujine. Dokler pa nismo imeli lastne redne paroplovne zveze, nismo mogli nuditi levantiskim uvoznikom nobenih ugodnosti in zato so se tudi ti posluževali predvsem tujih ladij in s tem tudi kupovali predvsem tuje blago. Druga velika prednost nove morske zveze bo, da bo lahko pokvarljivo blago spravljeno na ladji v takšnih prostorih, da se med prevozom ne bo pokvarilo. Za nas, ki izvažamo v veliki meri živila, je to posebno važno.

Prvo delo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine za dvig izvoza v Levanto je bilo, da organizira jugoslovanske gospodarje, ki so zainteresirani na trgovini z Levanto. V ta namen je bil pred enim letom ustanovljen Jugoslovansko-palestinski gospodarski odbor, ki naj bi združil vse jugoslovanske interese za trgovino z Levanto. Ker pa je izkušnja pokazala, da posamezni trgovci ne morejo uspešno razviti svojih trgovinskih poslov z Levanto, je bila ustanovljena še družba Jugolevant kot skupna posredniška prodajna organizacija jugoslovanskih izvoznikov. S to družbo naj bi se dosegla koncentracija vsega jugoslovanskega levantinskega izvoza, da bi se omogočile redne pomorske zveze jugoslovanskih ladij z Levanto.

Po enoletnem delu se mora konstatirati, da je Jugolevant imela brezdvomno uspeh, kar dokazuje tudi nova redna pomorska zveza z Levanto. Pred uspešnim zaključkom so tudi pogajanja za ustanovitev Jugoslovansko-palestinske banke, ki bi financirala trgovino med Jugoslavijo in Levanto. Dobri pogoji za živahno trgovino med Jugoslavijo in Levanto so s tem uslavljeni.

Vendar pa je treba na drugi strani tudi pripoznati, da je treba še storiti mnogo, tako s strani države, ko posameznikov, da se uspešno razvije naš izvoz v Levanto. Predvsem treba poudariti, da je uspeh nove jugoslovanske redne pomorske zveze z Levanto odvisen od zavednosti jugoslovanskih izvoznikov, da izkoristijo vse možnosti, ki jim jih ta zveza nudi in da se poslužujejo predvsem te zveze.

Jugoslovansko-palestinski gospodarski odbor bi moral organizirati edinstveno informativno in propagandno službo, in sicer tako v Jugoslaviji, ko tudi v Egiptu, Siriji in Palestini. V ta namen bi moral združiti okoli sebe vse naše in levantinske trgovce, ki so zainteresirani pri trgovini med Jugoslavijo in Levanto. Zal pa smo še zelo daleč od tega cilja in zlasti jugoslovanski gospodarski ljudje, ki žive v Egiptu in ki jih je zelo mnogo, so brez vsake vezi z gospodarskimi organizacijami v Jugoslaviji. Prvi cilj odbora mora zato biti, da zbere okoli sebe vsaj vse jugoslovanske gospodarje, doma in v Levantu, ki so pripravljene sodelovati za razvoj naše gospodarske ekspanzije po načrtu. To sodelovanje se more vsem interesentom tem laže priporočati, ker je odbor pod kontrolo Zavoda in naših konzularnih in diplomatskih zastopstev.

Prav tako je potrebno, da se jugoslovanski izvozniki bolj poslužujejo skupne posredniške prodajne organizacije, družbe Jugolevant v Zagrebu. Neglede na to, da so le redki posamezniki, ki morejo sami, tudi brez pomoči te organizacije, doseči lepe uspehe, je vendar potrebno, da se uvede kontrola nad delom zaslopnikov naših izvoznikov v Levantu, nadalje kontrola za prevzem našega blaga v levantinskih pristaniščih in nad plačevanjem terjatev naših izvoznikov. V današnjih časih posamezniki te kontrole ne morejo organizirati. Tudi ni mogoče zahtevali od izvoznikov, da opravljajo še pionirske posle, če se jim obenem ne nudi vsaj moralno jamstvo, da bodo njih interesi na teh trgih popolnoma zaščiteni. Takšno organizacijo pa zahtevajo končno tudi inter-

resi naše pomorske plovbe, ker le tako je mogoče organizirati evidenco in koncentracijo vseh naših v Levanto namenjenih prevozov.

Na teh načelih bo delal Zavod za pospeševanje zunanje trgovine tudi v drugem letu svojega poslovanja v Levantu in v korist vse naše zunanje trgovine bo, če ga bodo vsi naši izvozniki in uvozniki čim bolj podpirali.

Gospodarska bodočnost

Upravni odbor Mednarodnega urada dela je pri svojem zadnjem sestanku v Ženevi pregledal važno poročilo o »Narodno gospodarskih merah in mednarodni trgovini«. Poročilo obsega zadnji dve leti in raziskuje napredek glede na pet gospodarskih nasvetov Mednarodnega urada dela svetovni gospodarski konferenci 1933. leta. Ti nasveti so bili: ustalitev denarstva; ureditev mednarodnega sistema sodelovanja, ki naj prepreči v bodoče katastrofalne izpremembe v nivoju cen; ustalitev gospodarskih vojn med posameznimi narodi s splošnim odpravljanjem ovir mednarodne izmenjave; dviganje konsumne moči prebivalstva; spravljanje tezaviranih denarnih zalog v promet, predvsem z izvedbo obširnih programov javnih del.

Poročilo ugotavlja, da so izgledi za prve tri nasvete neugodni. Denarna stabilnost bi se mogoča vrnila samo z revaluacijo valute v onih deželah, ki so opustile zlati standard. Nič ne kaže na kak večji mednarodni sporazum niti za višino cen niti za svobodno trgovino. Poročilo je glavno, da se poveča povpraševanje, t. j. konsum, in s tem dajo nove možnosti za razvoj industrije in nove zaposlitve. Stoji na stališču, da je predvsem važno, da se denarne zaloge razdelijo nanovo, s povečanjem dohodkov revnejših slojev na račun bogatejših, ker ti sicer v času prosperitete uporabljajo svoje prihranke za nabavo novega blaga. V času depresije pa te zavirajo svoje prihranke, kar bi bilo revnejšim nemoogoče. Oni bi dali denar tudi res v obtok. Poročilo se podrobneje bavi z zadevnimi merami v Švedski, Japonski, predvsem pa v USA. Poskusi dvigniti cene kmetijskih pridelkov ter mezd, povečati zaposlitev, socialno zavarovanje, zavarovanje proti brezposelnosti, so koraki v tej smeri.

Doma in po svetu

Dva mogočna volilna shoda je priredil predsednik vlade v Ljubljani in v Zagrebu. Na ljubljanskem shodu, ki se ga je udeležilo do 25.000 ljudi, so govorili poleg predsednika vlade še ministra inž. Vujić in dr. Marušič ter ljubljanski župan dr. Ravnihar. Predsedniku vlade in vsem ministrom ter govornikom je priredilo občinstvo velike ovacije. Na zagrebškem shodu pa sta govorila tudi finančni minister dr. Stojadinović in trgovinski minister dr. Vrbanić. Tudi zagrebški shod je bil popoln uspeh.

Gradbena dela na novi progi št. Janž-Sevnica so se že začela ter se je terenska sekcija, ki vodi vsa dela, že nastanila v Sevnici.

III. kongres jugoslovanskih rotarijcev se je te dni dokončal v Ljubljani. Udeležil se ga je tudi predstavnik svetovne zveze podpredsednik W. Head iz USA, zborovalce je pozdravil mestni župan dr. Ravnihar, banketa pa, na katerem je pozdravil goste načelnik ljubljanskih rotarijcev Josip J. Kavčič, se je udeležilo nad 200 gostov in povabljenec.

Izvojni cenik za zavarovanje valute po čl. 6. pravilnika o reguliranju prometa z devizami in valutami je objavljen v »Službenih novinah« z dne 27. aprila za dobo od 1. do 15. maja 1935. Izdana potrdila bank veljajo za en mesec.

Sveto leto je bilo v nedeljo zaključeno z velikanskimi svečanostmi v Lourdesu.

Svetovne gospodarske razstave v Bruslju, ki jo je belgijski kralj Leopold otvoril v soboto, 27. t. m., se udeležuje 36 držav. V času razstave bo zborovalo v Bruslju 200 mednarodnih kongresov.

Avstrijski minister za prosveto je odredil, da se na šolah začne poučevati o obrambi proti zračnim napadom.

Tajna fašistična policija je obsodila nekoga tirolskega župnika na dve leti in-

ternacije, ker je po proglasitvi rezultatov posarskega plebiscita izjavil, da bi bil sedaj čas tudi za tirolski plebiscit.

Po francoskih vesteh je Rusija pripravljena naročiti v Franciji velike količine raznih industrijskih izdelkov, obenem pa bi tudi priznala ruske predvojne dolgove Franciji, in sicer v višini 1/3 skupne vsote, ki bi jo plačala brez vseh obresti v dvajsetih letih.

Komunisti so razbili shod ministra Herriota v Parizu. K sreči je prihitela policija še pravočasno ter preprečila pretep med radikalnimi socialisti in komunisti.

Pristop k zvezni indijski državi je — pomenskimi poročili — sklenila doslej že polovica vseh samostojnih indijskih knezov. Izprememba Indije v zvezno državo bi bila s tem zagotovljena.

Francoski davčni dohodki so padli v letošnjem prvem tromesečju v primeri z lani za 353 milijonov frankov.

Ameriška filmska podjetja so poslala v Evropo filmske operaterje, da napravijo filmske tedenske pregleda za primer, da izbruhne v Evropi vojna. Tako vsaj poroča londonski »Daily Telegraph«.

Cel venece trdnjav iz armiranega betona in jekla je zgradila Sovjetska Rusija na svoji zapadni meji.

Znani francoski književnik Henry Barbusse je bil iz Švice izgnan, ker je preveč agitiral za Abesinijo in proti Italiji.

Mednarodnega filmskega kongresa v Berlinu se je udeležilo nad 1000 delegatov in okoli 200 novinarjev.

V Švici dobi vsak odsluženi vojak puško, ki jo potem sam hrani doma.

Tajno komunistično radijsko postajo so odkrili v Pragi. Postaja je že dolgo delovala, ne da bi ji mogli priti na sled.

Strahoviti peščeni viharji so divjali v severni Kitajski ter so bile pretrgane vse železniške in druge prometne zveze. Obenem je padla temperatura na —25 stopinj.

Tržna poročila

Zagrebski letni Markov sejem

Letošnji Markov sejem dne 26. aprila je bil zelo živahen. Ker je bilo na sejmju mnogo tujih kupcev, zlasti italijanskih, je bilo povpraševanje po živini veliko. Konec so mnogo kupovali tudi trgovci iz Slovenije. Na sejmju je bilo videti tudi mnogo prav lepe živine.

Dogon in prodaja živine: 90 bikov, 533 krav, 107 junic, 216 volov, 119 juncev, 164 telet, 746 konj in žrebet, 428 prešičev in 203 pujski.

Cene (za kg žive teže): bikji od 3—4, krave za mesarje po 2—3, za klobase 1.50 do 1.75, junice za klanje po 3—4.50, za rejo od 1000—1200 Din za žival, voli I. vrste po 4—4.75, II. po 3—4, junci po 3—4, živa teleta po 4.75—5.75, zaklana po 6 do 7.50, pitani prešiči po 6—7, nepitani po 4.50—5, zaklani po 10, pujski po 50—130 za žival, zaklani pujski po 10—12, ovce po 70—130 za žival, lahki konji po 4000 do 5000 za par, srednji po 5—6 tisoč, težki po 7500—8500 za par, jahalni po 3000—4000 za žival, lahka žrebeta po 700 do 990 za žival, teška po 1000—1500 za žival, konji za klanje po 1.50—2 za kg žive teže.

Detelja po 60—65 Din, otava po 65—70, seno po 50—60, slama za krmo po 45 Din za 100 kg.

Radio-Ljubljana

Sreda, dne 1. maja: 12.00: Od valčka do valčka (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, vreme, obvestila — 13.20: Veselih pesmic pestra vrsta (plošče) — 18.00: Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) — 18.30: Prenos šmarnic iz franciškanske cerkve — 18.50: Čas, poročila, spored, obvestila — 19.10: Naloga sokolstva z ozirom na zakon o obvezni telovadni vzgoji (Josip Jeras) — 19.30: Nacionalna ura — 20.00: Prenos iz ljubljanske opere, v odmoru: Kulturna kronika, v odmoru: Čas, poročila, spored.

Četrtek, dne 2. maja: 12.00: Glasbene slike na ploščah — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, vreme, obvestila — 13.20: Slo vite pevke na ploščah — 18.00: Večerni zvon (ruske pesmi na ploščah) — 18.20: Slovensčina (dr. Kolarič) — 18.40: Čas, poročila, spored, obvestila — 19.00: Mandolinistični sekstet: V majski noči — 19.30: Nacionalna ura — 20.00: Rezervirano za prenos iz Beograda — 21.30: Čas, poročila, vreme — 22.00: Slovenske narodne (venčki), (Radijski orkester in solisti: Banovec, Zupanova, Jug).